

Sajūdžio vertybės ir jų likimai

Sąjūdžio vertybės ir jų likimai

edukologija

LIETUVOS EDUKOLOGIJOS
UNIVERSITETO LEIDYKLA

VILNIUS 2013

329.7(474.5)(091)(042.5)
Sa-84

Redaktorių kolegija:

Antanas Buračas
Viktorija Daujotytė-Pakerienė
Romualdas Ozolas

Leidinio sudarytojas – Antanas Buračas

Marijampolės Petro Kriaučiūno
viešoji biblioteka (Vytauto g. 20)
Informacijos skyrius Nr. 70
Invent. Nr. 13/5981

ISBN 978-9955-20-849-5

Pratarmė

Ši knyga išleidžiama švenčiant Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio 25-metį. Ją sudaro pranešimai ir kalbos, pasakytos 20-mečiui skirtuose Lietuvos mokslų akademijos renginiuose: visuotinio susirinkimo sesijoje „Lietuva: nuo Atgimimo iki Europos Sąjungos“ (2008 m. gegužės 27 d.) ir mokslinėje konferencijoje „Sąjūdžio vertybės ir jų likimai“ (2008 m. gruodžio 2 d.). Jų metu buvo aptartos Sąjūdžio plėtotos dvasinės vertybės ir problemos kuriant Nepriklausomos Lietuvos valstybę.

Paradoksalu, bet leidinys nebuvo išleistas ne dėl kokios nors partinės cenzūros, o dėl tuo metu valstybės vairą perėmusios Tėvynės Sąjungos (Lietuvos konservatorių) vyriausybės, kilusios iš Sąjūdžio gelmių, sprendimo „taupyti pinigus“. Daugumos nuomone, tai buvo inspiruota didelio nenoro išgirsti jau greitai išsiesiančių Tautos patriarcho Justino Marcinkevičiaus ir kitų sąjūdiečių (Eduardo Vilko, Kęstučio Čilinsko) priminimą, kad tvirta, nesubiurokratėjusi valstybė gali pasiekti pažangą tik remdamasi dorovinėmis nuostatomis ir vertybėmis, nukreiptomis prieš Tautos skurdinimą, pataikavimą didžiojo verslo interesams.

Šiuo metu fizikai teoretikai vėl aktyviai sprendžia, kaip hipotetiškai būtų galima pasukti laiko tėkmę, ar jis realybėje tegali būti vienakryptis. Tačiau sociumas kinta gana inertiškai, o Sąjūdžio iškeltos didžiosios mūsų valstybės vertybinės problemos lieka tos pačios – nedaug jų išspręsta. Šis leidinys atgaivina diskusijas apie tai, kokia yra šiuo metu socialinio solidarumo esmė ir prasmė, kaip sugrąžinti iš Lietuvos emigravusį bene šeštadalį jos gyventojų, kaip siekti tolerancijos tautinėms mažumoms ir emigrantams, kaip vartotojišką dvasios skurdą keisti prasmingu asmenybės ugdymu, paremtu tautinės mokyklos idealais, ir kaip priartinti prie mūsų vadinamosios globaliosios Lietuvos žmones, giliai širdyje išsaugojusius meilę mūsų bendrai – savo ir protėvių – Tėvynei.

Antanas Buračas

Turinys

Akad. ZENONAS ROKUS RUDZIKAS.

Iš dvidešimties metų tolumos... 9

1991–1994 m. Baltarusijos Aukščiausiosios Tarybos
pirmininko, Baltarusijos nacionalinės mokslų akademijos
nario korespondento prof. STANISLAV ŠUŠKEVIČ
sveikinimo žodis 13

Akad. JUSTINAS MARCINKEVIČIUS.

Sąjūdis ateina iš toli 17

ROMUALDAS OZOLAS. Kultūros pokyčiai:
nuo vienmačio į daugiamatį mąstymą 23

PETRAS VAITIEKŪNAS.

Nuo Atgimimo iki ES ir NATO 33

EDUARDAS VILKAS. Nuo „išvystyto socializmo“
iki modernaus kapitalizmo 47

Akad. ANTANAS BURACAS. Pasaulio finansų krizės
pamokos Lietuvai 59

LMA narė korespondentė VIKTORIJA DAUJOTYTĖ-PAKERIENĖ. Žvelgiant į Sąjūdžio veidus	65
Akad. ANTANAS BURAS. Sąjūdžio Lietuvos idealai ir laikmečio grėsmės	77
Prof. BRONIUS GENZELIS. Priklausomybė – jos įveikimo problema	87
ZIGMAS VAIŠVILA. Tauta nuo Perestroikos iki Nepriklausomybės. Kas toliau?	95
KĘSTUTIS ČILINSKAS. Demokratijos ir Teisės vertybių stoka kaip krizės veiksnys	107
Prof. POVILAS GYLYS. Du dešimtmečiai nuo Didžiojo Sąjūdžio: pažanga ar regresas?	117
DARIUS VARANAVIČIUS. Strateginiai prioritetai, kuriuos pamiršta Lietuva	131
Dr. RAIMONDAS KUODIS. 1990–2008 m. pagrindiniai Lietuvos makroekonominės transformacijos etapai	137
MARIUS KUNDROTAS. Lietuvos Sąjūdis: persitvarkymas ar atgimimas?	151
ANGONITA RUPŠYTĖ. Jungtys	169
ROMUALDAS OZOLAS. Nepriklausomybė alternatyvos neturi	181

Leidinį sudaro pranešimai ir kalbos, pasakytos Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio 20-mečiui skirtuose renginiuose: 2008 m. gegužės 27 d. Lietuvos mokslų akademijos visuotinio susirinkimo sesijoje „Lietuva: nuo Atgimimo iki Europos Sąjungos“ ir Lietuvos MA organizuotoje 2008 m. gruodžio 2 d. mokslinėje konferencijoje „Sąjūdžio vertybės ir jų likimai“. Juose buvo aptartos Sąjūdžio plėtotos dvasinės vertybės kuriant Nepriklausomos Lietuvos valstybę bei nūdienos problemos siekiant jų įgyvendinimo.

SĄJŪDŽIO VERTYBĖS IR JŲ LIKIMAI

Nuotraukos

VIRGINIJA VALUCKIENĖ

Viršelis ir maketo dizainas

MIGLĖ DATKŪNAITĖ

Kalbos redaktorė

AURIKA BAGDONAVIČIENĖ

Marijampolės Petro Kriaučiūno
viešoji biblioteka

000205902

329.7(474.5)(091)(042.5)

Sa-824

edukologija

ISBN 978-9955-20-849-5

